

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

היסטוריה

לעולים חדשים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

- ענה על שאלה אחת מן הפרק השני - חובה
  - בחר בשניים מן הפרקים: הראשון, השלישי, הרביעי,
  - וענה על שאלה אחת בכל פרק שבחרת.
- 34 נקודות - (34×1) -
- 66 נקודות - (33×2) -
- 100 נקודות - סך הכול

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (33 נקודות)

תקופה ראשונה: הלאומיות בישראל ובעמים – ראשית הדרך עד 1920

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 1-3.

1. הלאומיות המודרנית

א. הצג שתי מטרות של התנועות הלאומיות ודרך פעולה אחת שבעזרתה הן ניסו להשיג את המטרות.

(16 נקודות)

ב. לפניך שלושה גורמים שהשפיעו על צמיחת הלאומיות המודרנית:

– רעיונות ההשכלה

– המהפכה התעשייתית

– המהפכה הצרפתית

בחר בשניים מן הגורמים, והסבר את ההשפעה של כל אחד משני הגורמים שבחרת על צמיחת הלאומיות המודרנית.

(17 נקודות)

2. התנועה הציונית

א. לפניך שלושה גורמים שהשפיעו על צמיחת התנועה הציונית:

– התעוררות תנועות לאומיות באירופה

– התחזקות האנטישמיות

– כישלון האמנציפציה

בחר בשניים מן הגורמים, והסבר את ההשפעה של כל אחד משני הגורמים שבחרת על צמיחת התנועה הציונית.

(17 נקודות)

ב. מה הייתה המטרה של התנועה הציונית על פי תוכנית בזל?

הצג שתי פעולות דיפלומטיות שעשה הרצל כדי להשיג מטרה זו.

(16 נקודות)

3. ארץ-ישראל בשנים 1881-1914

א. התמונה שלפניך צולמה בחוות מֶרְחָבָה* שבעמק יזרעאל בשנת 1911. עיין בתמונה וענה על השאלה שאחריה.

* יישוב יהודי שהוקם בתקופה זו.

(צלם לא ידוע. מתוך אתר ויקימדיה קומונס, באמצעות מיזם ביתמונה)

- הסבר כיצד בא לידי ביטוי בתמונה רעיון אחד שרצו לקדם העולים לארץ-ישראל בשנים 1881–1914.
  - הצג שני קשיים של העולים לקדם (להגשים) רעיון זה.
- (15 נקודות)
- ב. תאר את העזרה של הברון רוטשילד אן של המשרד הארצישראלי ליישוב היהודי בארץ-ישראל בשנים אלה.
  - הסבר את התרומה של אליעזר בן יהודה לקידום השפה העברית.
- (18 נקודות)

פרק שני (34 נקודות)

תקופה שנייה: הנאצים, מלחמת העולם השנייה והשואה

ענה על אחת מן השאלות 4–7 (חובה).

4. גרמניה – מדמוקרטיה לנאציזם (1933–1938)

- א.** הסבר את עקרון המנהיג באידאולוגיה הנאצית, והצג שתי פעולות של היטלר לקידום עיקרון זה בגרמניה בשנים 1933–1934. (16 נקודות)
- ב.** הסבר את עקרון האנטישמיות באידאולוגיה הנאצית. הסבר כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בשתי פעולות של השלטון הנאצי בשנים 1933–1938. (18 נקודות)

5. הגטאות

- א.** הסבר שתי מטרות של הנאצים בהקמת היודנראט, והצג סיבה אחת שהניעה את היהודים (גרמה להם) לקבל תפקיד ביודנראט. (16 נקודות)
- ב.** הצג שלושה קשיים שהיו ליהודים בגטאות, והסבר כיצד הם התמודדו עם אחד מן הקשיים שהצגת. (18 נקודות)

6. "הפתרון הסופי"

- א.** – מדוע התחילו הנאצים ברצח ההמוני של היהודים עם פלישת גרמניה לברית המועצות (יוני 1941)? הבא שתי סיבות. – הצג מאפיין אחד של השלב הראשון בביצוע "הפתרון הסופי". (17 נקודות)
- ב.** – מדוע כונסה ועידת ואנזה (ינואר 1942)? – הסבר כיצד הטוטליות של "הפתרון הסופי" באה לידי ביטוי בוועידה זו. בתשובתך הבא שתי דוגמאות. (17 נקודות)

7. "הסדר החדש" והיחס של האוכלוסייה המקומית כלפי היהודים

- א.** הסבר את רעיון "הסדר החדש" שרצו הנאצים להנהיג באירופה. הצג שני צעדים שנקטו הנאצים כדי לקדם את "הסדר החדש". (17 נקודות)
- ב.** – הסבר מדוע דרך התגובה של רוב האוכלוסייה המקומית בארצות הכבושות על גורל (מצב) היהודים הייתה "עמידה מן הצד". הבא שתי סיבות. – הצג דרך תגובה אחת אחרת על מצב היהודים, והצג שניים מן המניעים לדרך תגובה זו. (17 נקודות)

פרק שלישי (33 נקודות)

תקופה שלישית: בונים את מדינת ישראל

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 8-10.

8. המאבק בבריטים והחלטת האו"ם (כ"ט בנובמבר 1947)

- א. בחר באחד מן התחומים: העפלה או מאבק צבאי. בתחום שבחרת הסבר שתי מטרות של היישוב היהודי, והצג פעולה אחת שלו. (16 נקודות)
- ב. הצג את עיקרי החלטת האו"ם שהתקבלה בכ"ט בנובמבר 1947. הסבר גורם אחד לתמיכה של ברית המועצות בהחלטה זו, וגורם אחר לתמיכה של ארצות הברית בהחלטה זו (סך הכול – שני גורמים). (17 נקודות)

9. מלחמת העצמאות

- א. מדוע פלשו (נכנסו) מדינות ערב למדינת ישראל במאי 1948? הבא שתי סיבות. (16 נקודות)
- ב. הצג שני הישגים של מדינת ישראל במלחמת העצמאות, והסבר את ההשפעה של מלחמה זו על ערביי ארץ-ישראל. (17 נקודות)

10. עלייה וקליטה בשנות החמישים והשישים של המאה ה-20

- א. הצג את המאפיינים של שניים מדפוסי העלייה האלה:
– עליית הצלה
– עלייה מבוקרת (סלקטיבית)
– עלייה חשאית
(16 נקודות)
- ב. הסבר שני קשיים שהיו למדינת ישראל בקליטת העלייה בשנות החמישים והשישים. תאר פעולה אחת שעשתה המדינה כדי להתמודד עם אחד מן הקשיים שהסברת. (17 נקודות)

פרק רביעי (33 נקודות)

תקופה רביעית: מדינת ישראל במזרח התיכון – סוגיות נבחרות

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 11–14.

11. יחס החברה הישראלית לשואה

- א. תאר את היחס של החברה בישראל לשואה עד משפט אייכמן, והסבר שני גורמים ליחס זה. (20 נקודות)
- ב. הסבר שני שינויים שחלו ביחס של החברה בישראל לשואה בעקבות משפט אייכמן. (13 נקודות)

12. מלחמת ששת הימים (1967)

- א. הסבר שני גורמים למתיחות בין ישראל למצרים שהובילה למלחמת ששת הימים. (16 נקודות)
- ב. הסבר את ההשפעה של מלחמת ששת הימים על מדינת ישראל בשלושת התחומים: כלכלה, חברה, יחסים בין-לאומיים. (17 נקודות)

13. מלחמת יום הכיפורים (1973)

- א. מדוע פתחו מצרים וסוריה במלחמה נגד ישראל באוקטובר 1973? מדוע הופתעה מדינת ישראל כאשר פרצה המלחמה? (16 נקודות)
- ב. הצג שתי תוצאות מיידיות של מלחמת יום הכיפורים. הסבר את השפעת המלחמה על מדינת ישראל בתחום חברתי-הפוליטי, ואת השפעתה בתחום היחסים הבין-לאומיים. (17 נקודות)

14. העלייה בשלושים השנים האחרונות של המאה ה-20

- א. – הסבר שתי סיבות לעלייה של יהודי ברית המועצות אך של יהודי אתיופיה למדינת ישראל בתקופה זו. – הצג אחת מדרכי ההתארגנות של העולים לקראת העלייה, וקושי אחד שלהם בהתארגנות זו. (17 נקודות)
- ב. הסבר שני קשיים של מדינת ישראל בקליטת העולים בתקופה זו. תאר כיצד פעלו מוסדות המדינה כדי לקלוט את העולים. (16 נקודות)

בהצלחה!